

Programmet Kreativa Europa 2021-2027^{2017/18:FPM131}

Kulturdepartementet

2018-07-02

Dokumentbeteckning

KOM (2018) 366

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Kreativa Europa (2021–2027) och om upphävande av förordning (EU) nr 1295/2013.

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 30 maj ett förslag till inrättande av programmet Kreativa Europa för perioden 2021–2027, som en del av förslaget till EU:s fleråriga budgetram för den perioden. Förslaget bygger vidare på och använder sig av strukturerna för det nuvarande programmet Kreativa Europa 2014–2020, med programområdena Kultur respektive Media samt ett sektorsövergripande programområde. Kommissionen föreslår att finansieringsramen för genomförandet av programmet ”Kreativa Europa” under perioden 1 januari 2021–31 december 2027 ska uppgå till 1,85 miljarder euro. Regeringen välkomnar att kommissionen föreslår att programmet Kreativa Europa föreslås finnas kvar som ett självständigt program även under budgetperioden 2021–2027 och att EU även i fortsättningen ska främja europeiskt samarbete om kulturell och språklig mångfald och kulturarv, öka de kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft, särskilt inom den audiovisuella sektorn, samt stärka de internationella förbindelserna på kulturområdet.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen presenterade den 2 maj 2018 ett förslag till flerårig budgetram för EU för perioden 2021–2027 (se faktapromemoria 2017/18:FPM99), vilket följts upp med sektorsspecifika förslag. Den 30 maj

presenterade kommissionen ett paket med förslag på temat ”investera i människor”, där bl.a. programmet Kreativa Europa ingår.

Kommissionens förslag till programmet Kreativa Europa tar sin grund i att Europas rika kulturarv och dynamiska kulturella och kreativa sektorer är en del av Europas identitet. Där kultur och kulturella uttryck kommer till tydligt uttryck i EU-invånarnas dagliga liv, och kan bidra till människors välmående, ett aktivt medborgarskap, gemensamma värden, social inkludering, utveckling av dialogen mellan olika kulturer samt till ett fritt, pluralistiskt och diversifierat medielandskap. Kommissionen understryker att de kulturella och kreativa sektorerna bidrar fullt ut till unionens ekonomiska utveckling och skapar jobb och tillväxt, och de är därför centrala delar av Europas framtid.. De främjar Europas spetskompetens globalt i världen och stärker unionens ställning. Samtidigt påpekar kommissionen att de kulturella och kreativa sektorerna står inför ett antal utmaningar, som kommissionen försöker möta i det nya programförslaget.

Programmet Kreativa Europa skapades för budgetperioden 2014–2020 genom en sammanslagning av programmen Kultur, Media och Media Mundus. Kommissionen påpekar att namnet Kreativa Europa blivit ett väletablerat varumärke och har därför valt att behålla programmet under samma namn, samtidigt som kommissionen strävar efter att förenkla det nya programmet och i detta syfte föreslår ökad flexibilitet för att kunna anpassa arbetsprogrammen till oförutsedda omständigheter som t.ex. samhällslig eller teknisk utveckling, ökad effektivitet och ändamålsenlighet samt förenkla och förtydliga för de sökande.

Kommissionen lämnade den 30 maj 2018 ett förslag till beslut om Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Kreativa Europa (2021–2027) och om upphävande av förordning (EU) nr 1295/2013.

1.2 Förslagets innehåll

De övergripande målen för programmet Kreativa Europa ska enligt förslaget vara att främja europeiskt samarbete om kulturell och språklig mångfald och kulturarv, samt att öka de kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft, särskilt inom den audiovisuella sektorn.

Särskilda mål föreslås vara att:

- Främja den ekonomiska, sociala och externa dimensionen i det europeiska samarbetet i syfte att utveckla och främja Europas kulturella och språkliga mångfald och dess kulturarv, öka de kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft i Europa samt stärka de internationella förbindelserna på kulturområdet

- Främja den europeiska audiovisuella industrins konkurrenskraft och skalbarhet.
- Främja policysamarbete och innovativa insatser till stöd för alla programområden, däribland främjandet av en bred och pluralistisk mediemiljö, medie- och informationskunnighet och kulturens roll för social inkludering.

Programmet föreslås liksom nuvarande program omfatta programområdena ”Kultur” som omfattar de kulturella och kreativa sektorerna med undantag för den audiovisuella sektorn, ”Media” som omfattar den audiovisuella sektorn och ett ”sektorsövergripande programområde” omfattar verksamhet som sträcker sig över alla kulturella och kreativa sektorer och där innovation och försöksverksamhet kommer stå i fokus.

Programområden

Programområdet Kultur föreslås även fortsättningsvis stödja europeiska samarbetsprojekt, nätverk och plattformar. Programområdet föreslås också nya sektorspecifika initiativ med stöd till musikbranschen, till bok- och förlagsbranschen samt till arkitektur- och kulturarvssektorerna. Ett särskilt mobilitetsstöd för konstnärer och andra aktörer inom de kulturella och kreativa sektorerna föreslås samt ett stöd till dessa i sina ansträngningar att nå ut till en publik i och utanför Europa samt för att utveckla aspekter som framhäver kulturens sociala nytta för enskilda personer och samhället. Det föreslås att befintliga särskilda insatser stärks, t.ex. europeiska kulturhuvudstäder, EU:s kulturpriser, de europeiska kulturarvsdagarna och det europeiska kulturarvsmärket.

Programområdet Media föreslås stimulera samarbete och innovation i skapande och produktion av europeiska audiovisuella verk, inklusive genom talangutveckling. Området föreslås sträva efter att stärka biograf- och internetdistribution samt att i större utsträckning tillgängliggöra europeiska audiovisuella verk över gränserna, bl.a. genom innovativa affärsmodeller. Området föreslås vidare främja europeiska audiovisuella verk och stödja publikutvecklingen i och utanför Europa. Detta ska ske genom stöd för att skapa, marknadsföra, tillgängliggöra och sprida europeiska verk med potential att nå större publik i och utanför Europa och därmed stödja genomförandet av direktivet om audiovisuella medietjänster. Programområdet Media föreslås dessutom skapa förutsättningar för ett mer flexibelt tillvägagångssätt med ökat samarbete mellan de olika delarna i värdekedjan. Strukturerade partnerskap och nätverk bör främjas för att stärka den europeiska audiovisuella sektorns övergripande konkurrenskraft och att minska de administrativa kostnaderna för programförvaltningen.

Det sektorsövergripande programområdet föreslås främja verksamhet som spänner över den audiovisuella sektorn och de kulturella och kreativa sektorerna och syftar till att utnyttja möjligheterna till samarbeten mellan

sektorerna. Området föreslås främja kunskap om programmet och stödja resultatens överförbarhet. Det föreslås också uppmuntra till nya grepp på innehållsligt skapande, tillgänglighet, distribution och marknadsföring inom de kulturella och kreativa sektorerna. En helt ny del är förslaget att främja övergripande verksamhet som omfattar flera sektorer för att möjliggöra anpassning till den strukturella omvandling som mediesektorn står inför, särskilt när det gäller mediernas frihet och mångfald, kvalitetsjournalistik och medie- och informationskunnighet.

Det sektorsövergripande programområdet föreslås slutligen användas för att inrätta och stödja programkontor i medlemsstaterna som ska informera om och marknadsföra programmet i respektive land samt stimulera gränsöverskridande samarbeten och fungera som ett stöd för kommissionen för bl.a. spridning av programmets resultat. Lånegarantiinstrumentet, som inom det nuvarande programmet ligger i det sektorsövergripande programområdet, föreslås att integreras i en särskild fond för samtliga centralt förvaltade finansiella instrument på EU-nivå, InvestEU.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ingen påverkan på svenskt regelverk förutses.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen föreslår att programmets budget ska vara 1 850 000 000 euro i löpande priser för perioden 2021–2027. Förslaget innebär en ökning av budgeten i jämförelse med nuvarande program med ca 27 procent.

Förslaget till den samlade fleråriga budgetramen för EU 2021–2027 uppgår till 1 160,6 miljarder euro i 2018 års priser. Det innebär som en andel av EU27:s samlade BNI en utgiftsnivå på 1,11 % innanför budgetramens tak respektive 1,14 % om man räknar med de instrument som ligger utanför taket.

Den svenska årliga avgiften beräknas preliminärt i genomsnitt öka med 15 miljarder kronor p.g.a. att kvarvarande medlemsstaters finansieringsandel ökar när Storbritannien lämnar unionen, och att kommissionen föreslår att rabatterna fasas ut under en femårsperiod. Se vidare faktapromemoria 2017/18:FPM99.

En konsekvensbedömning utarbetades till stöd för en planerad sammanslagning av programmen "Kreativa Europa", "Ett Europa för medborgarna", "Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap" samt "Rättsliga frågor". Kommissionen beslutade att föreslå att Kreativa Europa bevaras som ett separat program men anser ändå att resultaten av den kombinerade konsekvensbedömningen fortfarande är relevanta och tillämpliga på de separata programförslagen. Nämnden för lagstiftningskontroll yttrade sig positivt om denna konsekvensbedömning den 20 april 2018 och

kommissionen understryker att de har beaktat nämndens synpunkter vid utformandet av det slutliga förslaget.

2017/18:FPM131

Kommissionen har inte presenterat någon jämförelseanalys av förslaget men anger att programmet kommer främja jämställdhet och bidra till en jämnare könsfördelning inom de kulturella och kreativa sektorerna inklusive den audiovisuella sektorn.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen föreslår att programmet Kreativa Europa föreslås finnas kvar som ett självständigt program även under budgetperioden 2021–2027 och att EU även i fortsättningen föreslås stödja arbetet med att främja europeiskt samarbete om kulturell och språklig mångfald och kulturarv, öka de kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft, särskilt inom den audiovisuella sektorn, samt stärka de internationella förbindelserna på kulturområdet. Regeringen anser att det är viktigt att den konstnärliga friheten baserad på yttrandefrihetens grundläggande principer respekteras och att programmets utformning kan bidra till detta i alla medlemsstater.

Regeringen stödjer särskilt kommissionens ambition att öka effektiviteten i programmet och att sänka både den administrativa bördan och kostnaderna. Regeringen anser att det är angeläget att det nya programmet genomförs på sådant sätt att den kunskap och kompetens som byggts upp inom och genom nuvarande program tas tillvara. En närmare analys av hela förslaget behöver göras innan regeringen kan ta närmare ställning till förslagets enskilda delar.

I syfte att uppnå en kraftigt minskad EU-budget när Storbritannien lämnar EU anser regeringen att den föreslagna budgeten för programmet Kreativa Europa bör minska i förhållande till kommissionens förslag. Regeringen anser att denna prioritering bör vara vägledande i förhandlingen om programmet.

För svenska ståndpunkter gällande förslaget till flerårig budgetram för EU 2021–2027 se faktapromemoria 2017/18:FPM99.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

Förslaget kommer inte att remitteras.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förslaget är artiklarna 167 och 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, vilket innebär att rådet och Europaparlamentet beslutar gemensamt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen kan förslagets syfte inte uppnås på ett tillfredsställande sätt endast genom åtgärder från medlemsstaternas sida. Europeiskt mervärde skapas genom programmets starka transnationella dimension, vilket också har visats genom det nuvarande programmet Kreativa Europa för åren 2014–2020. Vid halvtidsutvärderingen av programmet konstaterades att programmets mål och prioriteringar på ett övergripande plan var samstämmiga och att de kompletterade mål och prioriteringar i nationella strategier och program och därmed följde subsidiaritetsprincipen.

Regeringen delar kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Innehållet i förslaget till programmet Kreativa Europa kommer att förhandlas i rådsarbetsgruppen kulturkommittén. Frågor som rör programmets budget kommer att förhandlas i den horisontella ad hoc-arbetsgruppen för EU:s fleråriga budgetram.

4.2 Fackuttryck/termer

Kommissionens definition av de kulturella och kreativa sektorerna: alla sektorer vars verksamhet bygger på kulturella värden eller konstnärliga och andra individuella eller kollektiva kreativa uttryck. Verksamheten får omfatta utveckling, skapande, produktion, spridning och bevarande av varor och tjänster som förkroppsligar kulturella, konstnärliga eller andra kreativa uttryck, liksom närliggande funktioner som utbildning eller förvaltning. Den kommer att kunna skapa innovation och arbetstillfällen, särskilt utgående från immateriella rättigheter. I de kulturella och kreativa sektorerna ingår bland annat arkitektur, arkiv, bibliotek och museer, konsthantverk, det

audiovisuella området vilket inkluderar film, television, dataspel och multimedia, materiellt och immateriellt kulturarv, design (inklusive modedesign), festivaler, musik, litteratur, scenkonst, böcker och förlagsverksamhet, radio och bildkonst.

2017/18:FPM131